

Psychological Characteristics, Internal and External Familial Conditions as correlate of Perceived Appropriated Child-Rearing Practices in Thai Junior Highschool Students¹

Trongkamon Sanamkate²
Duchduen Bhanthumnavin³

Received: June 11, 2015

Accepted: July 7, 2015

Abstract

This research was a correlation-comparative study, based on the Interactionism model as a conceptual framework. Sample was 595 junior highschool students in 8th grade from 4 schools in school of Metropolis Bangkok and outer province school. It was comprised of 282 male students (47.5%) and 312 female students (52.5%) 2) school location, 283 students (47.6%) attended school in Metropolis Bangkok, and the rest of 311students (52.4%) were in outer province. Multistage random sampling method was employed to obtain the participants. Data were analyzed in total sample group as well as subgroups, categorized according to demographic characteristics. Regression Analysis revealed that all 12 predictors from the groups of psychological traits, external and internal familial conditions, and psychological states, were accounted for perceived love-oriented child-rearing practice with 37.0% and perceived reason-oriented child-rearing practice (30.4%) in the total sample. For instance, the four most common predictors were favorable attitudes toward parents, parent-child relation, social support from significant others, and psychological immunity. Furthermore, the art-risk groups of students who reported less perceived love and reasoning-oriented child-rearing practices were female students, students in Bangkok schools. The protective predictors of perceived child-rearing practices were favorable attitudes toward parents, parent-child relation, social support from significant others, and psychological immunity

Keywords: Psychological characteristics, External and Internal Familial Conditions, Perceived love and reasoning-oriented child-rearing practices

¹ Thesis for doctoral degree of Social Development, National Institute of Development Administration

² Doctoral degree holders

³ Associate Professor at The Graduate School of Social Development, National Institute of Development Administration

จิตลักษณะ ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกของครอบครัว ที่เกี่ยวข้องกับ การรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา¹

ตรงกมล สนามเขต²

ดุจเดือน พันธมนาวิน³

บทคัดย่อ

การวิจัยความสัมพันธ์เรื่องนี้มีจุดมุ่งหมายในการศึกษาปัจจัยเชิงเหตุทั้งด้านจิตลักษณะ ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกของครอบครัวที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและการรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล โดยมีพื้นฐานจากทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 595 คน ประกอบด้วย นักเรียนในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและในต่างจังหวัด จากโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาแบบสหศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเป็นนักเรียนชายจำนวน 282 คน (47.5%) และนักเรียนหญิง 312 คน (52.5%) เป็นนักเรียนในกรุงเทพมหานคร จำนวน 283 คน (47.6%) และนักเรียนในต่างจังหวัด 311 คน (52.4%) โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อยตามลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลัง ผลการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุคูณและมีลำดับชั้นในกลุ่มรวม พบว่า ตัวทำนายจากกลุ่มจิตลักษณะเดิม กลุ่มปัจจัยภายในและกลุ่มปัจจัยภายนอกของครอบครัว ร่วมกับตัวทำนายกลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์ รวม 12 ตัวแปร สามารถทำนาย 1) การรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน ในกลุ่มรวมได้ 37.0% โดยมีลำดับตัวทำนายที่สำคัญเรียงจากมากไปน้อย คือ ทศนคติที่ดีต่อบิดา ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนและบิดามารดา ทศนคติที่ดีต่อมารดา การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง การมีภูมิคุ้มกันภายในตน และประสบการณ์ทางสังคม และ 2) การรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล ในกลุ่มรวมได้ 30.4% โดยมีลำดับตัวทำนายที่สำคัญเรียงจากมากไปน้อย คือ ทศนคติที่ดีต่อบิดา การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง การมีภูมิคุ้มกันภายในตน ประสบการณ์ทางสังคม ทศนคติที่ดีต่อมารดา และความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดา นอกจากนี้ผลปรากฏว่า นักเรียนที่เป็นกลุ่มเสี่ยงเร่งด่วนที่ควรพัฒนา คือ นักเรียนหญิง และนักเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร โดยกลุ่มเสี่ยงเหล่านี้ควรได้รับการพัฒนาทศนคติที่ดีต่อบิดาและมารดา การรับรู้ความสัมพันธ์อันดีระหว่างบิดามารดาและบุตร การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง และการมีภูมิคุ้มกันภายในตน

คำสำคัญ : จิตลักษณะ, ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกของครอบครัว, การรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและแบบใช้เหตุผล

¹ ปริญญาโทระดับปริญญาเอก คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

² ศึกษานิเทศน์ คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

³ รองศาสตราจารย์คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

ที่มาและความสำคัญของปัญหาวิจัย

นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นช่วงวัยหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต เป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ การเข้าสังคม การเรียน การทำงาน การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวมีความละเอียดซับซ้อน จึงต้องเรียนรู้อีกมาก นักเรียนในวัยนี้ยังขาดทักษะและประสบการณ์ในการดำรงชีวิตเมื่ออยู่ในสถานการณ์เสี่ยงต่างๆ อาจขาดทักษะในการคิดและตัดสินใจผิดพลาดได้ง่าย และอาจก่อปัญหาที่ใหญ่หลวงต่อตนเอง ต่อครอบครัว และต่อสังคมอีกมากมาย อย่างไรก็ตาม ปัญหาเยาวชนที่เกิดขึ้นทุกวันนี้ถูกระบุว่า มีสาเหตุขึ้นพื้นฐานมาจากการอบรมเลี้ยงดูในครอบครัวที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองมีวิธีการอบรมเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสม แต่ก็ยังมีเยาวชนอีกจำนวนมากที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูอย่างเหมาะสม (งามตา วนิทนานนท์ และคณะ, 2545) และผลจากการที่เยาวชนรับรู้ว่าตนได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่ดีในปัจจุบัน และสะสมเป็นศักยภาพที่จะแสดงออกในอนาคต ดังจะเห็นได้จากงานวิจัยในอดีตพบว่า ถ้าครอบครัวมีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผลมากเท่าใด มักจะส่งผลต่อการมีจิตลักษณะตามสถานการณ์และมีพฤติกรรมที่น่าปรารถนามากขึ้นเท่านั้น ทำให้เชื่อได้ว่าการอบรมเลี้ยงดูเด็กในครอบครัวเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุดต่อการพัฒนาการทางบุคลิกภาพของเด็ก เด็กจะมีพฤติกรรมหรือการแสดงออกที่เหมาะสมหรือไม่ เพียงใด ขึ้นอยู่กับการรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูจากบิดามารดาเป็นสำคัญ (พรมนต์ โอบเอื้อ, 2547)

จากผลการศึกษาวิจัยหลายเรื่องในอดีตพบว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลเป็นสาเหตุของการมีปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว สุขภาพจิต การปรับตัวและ

ลักษณะทางจิตกับพฤติกรรมที่สำคัญของการมีคุณภาพชีวิตที่ดีของเด็กในวัยรุ่น สอดคล้องกับการศึกษาของ ดวงเดือน พันธุมนวิน และงามตา วนิทนานนท์ (2536:131,138) ได้ศึกษาลักษณะทางจิตและพฤติกรรมของนักเรียนวัยรุ่นที่อยู่ในสภาวะเสี่ยงในครอบครัวและทางป้องกัน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ในกรุงเทพฯ จำนวน 4,590 คน นักวิจัยพบผลว่าเด็กที่รายงานว่าความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดาดีมาก รายงานว่าได้รับการเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมากด้วย ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของดุซมิ โยเหลา (2535) ทำการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กในประเทศไทยโดยใช้การวิเคราะห์เมต้า พบว่า วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและวิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลเกี่ยวข้องกับจิตลักษณะและพฤติกรรมเยาวชนมากกว่าวิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบอื่นๆ อย่างชัดเจน

ทั้งนี้จะเห็นได้ว่า การพัฒนาให้เยาวชนเป็นคนดีที่เก่งและมีความสุข และมีพฤติกรรมที่ดี ไม่ก่อปัญหาแก่ตนเอง ครอบครัว ชุมชนและสังคม ได้มีนักวิชาการไทย โดยเฉพาะในสาขาจิตพฤติกรรมศาสตร์ทำการวิจัยศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบของการถ่ายทอดและปลูกฝังของครอบครัวที่มีความเกี่ยวข้องกับจิตใจและพฤติกรรมของเยาวชนมานานกว่า 30 ปีมาแล้ว และพบผลที่สอดคล้องกันตลอดสามทศวรรษนี้ว่า รูปแบบการอบรมที่มีความสำคัญและมีอิทธิพลทางบวกในปริมาณสูงกับจิตลักษณะและพฤติกรรมที่ดีของเยาวชนไทย คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน และการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล อย่างไรก็ตามการศึกษาว่าอะไรเป็นปัจจัยเชิงเหตุของการรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูนั้นยังคงมีการศึกษาค้นขำงน้อย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง

การศึกษาปัจจัยเกี่ยวกับการรับรู้ความสัมพันธ์ความขัดแย้งระหว่างงานและครอบครัว การรับรู้ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดาและเยาวชน การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว และการรับรู้ภาระงานของบิดามารดา ปัจจัยดังกล่าวนี้ถือได้ว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งจึงใช้เป็นตัวแปรเชิงเหตุในการศึกษาครั้งนี้ด้วย

บทความวิจัยเรื่องนี้จะเป็นการศึกษาปัจจัยเชิงเหตุทั้งด้านจิตลักษณะ ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกของครอบครัวที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและการรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อให้ได้องค์ความรู้ว่าปัจจัยใดบ้างที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งมีผลเกี่ยวข้องเชื่อมโยงต่อพัฒนาการด้านอื่นๆ ไปในตลอดชีวิตของนักเรียน เป็นรากฐานที่สำคัญในการที่จะช่วยเสริมสร้างภูมิคุ้มกันภายในครอบครัวให้เด็กซึ่งอยู่ในช่วงวัยรุ่นมีพัฒนาการที่ดี และเติบโตเป็นเยาวชนที่เป็นคนดี เก่ง และมีความสุขได้ เพื่อให้สังคมไทยมีประชากรที่มีคุณภาพเพิ่มมากขึ้น อันจะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาและยกระดับคุณภาพชีวิตของครอบครัวและสังคมไทยให้เจริญอย่างยั่งยืนสืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1) เพื่อศึกษาว่าจิตลักษณะร่วมกับปัจจัยภายในแลปัจจัยภายนอกของนักเรียนมัธยมศึกษาสามารถร่วมกันทำนายการรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและการรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลในนักเรียนมัธยมศึกษาได้มากน้อยเพียงใด และ 2) เพื่อแสวงหากลุ่มนักเรียนเสี่ยงที่มี

การรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและการรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย พร้อมทั้งแสวงหาปัจจัยปกป้อง

การประมวลเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

ในบทความนี้ได้ศึกษาถึงปัจจัยเชิงเหตุที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและการรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล โดยใช้รูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม เป็นกรอบแนวคิดหลักในการวิจัยและกำหนดกลุ่มตัวแปรต่างๆ และความสัมพันธ์ จึงได้มีการแบ่งหัวข้อในการประมวลเอกสารออกเป็น 3 หัวข้อหลัก ได้แก่ 1) การรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและการรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล: ความหมายและการวัด 2) ปัจจัยเชิงเหตุของการรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและการรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และ 3) จิตลักษณะ ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกของครอบครัวที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและการรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

การรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและการรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล:

ความหมายและวิธีวัด

ประเด็นการศึกษาเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กในประเทศไทย มีนักวิจัยให้ความสนใจศึกษามาเป็นระยะเวลากว่า 3 ทศวรรษ โดยเฉพาะนักวิจัยจากสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทร-วิโรฒต่างรวบรวมและสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กในประเทศไทย และแบ่งการอบรมเลี้ยงดูเป็นหลายประเภทตามลักษณะและปริมาณที่ปฏิบัติต่อเด็ก จนได้ภาพรวมของแบบแผนหรือรูปแบบของการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ซึ่งรูปแบบหรือ

แบบแผนการเลี้ยงดูในที่นี้หมายถึง ลักษณะหรือรูปแบบที่ผู้เลี้ยงดูปฏิบัติต่อเด็กเพื่อตอบสนองความต้องการของเด็กทั้งร่างกายและจิตใจ

นักวิชาการได้เสนอรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู ดังนี้ ดวงเดือน พันธุมนาวิณ อรพินทร์ ชูชม และงามตา วนิชทานนท์ (2528) ได้แบ่งประเภทการอบรมเลี้ยงดูออกเป็น 5 แบบตามลักษณะและปริมาณการปฏิบัติต่อเด็ก ได้แก่ 1) แบบรักสนับสนุนคือ แสดงความรัก เอาใจใส่ และใกล้ชิดกับบุตร 2) แบบใช้เหตุผล คือ ใช้การอธิบายเหตุผลในขณะที่ส่งเสริมหรือขัดขวางการกระทำของบุตร 3) แบบลงโทษ คือ ใช้อำนาจบังคับโดยการลงโทษทางกาย และทางจิตใจ เช่น เขียน ทูบ ตีใช้วาจาจู่ๆ หรือการงดแสดงออกด้วยความเมตตา 4) แบบควบคุม คือ การออกคำสั่งให้บุตรทำตาม และ 5) แบบให้พึ่งตนเอง คือ เปิดโอกาสให้บุตรได้แสดงออกด้วย ตนเองโดยอยู่ภายใต้การแนะนำ และฝึกฝนจากบิดามารดา ซึ่งการปฏิบัติต่อเด็กด้วยรูปแบบต่างๆ ก่อให้เกิดลักษณะนิสัยและพฤติกรรมต่างๆ ทั้งที่น่าปรารถนาและไม่น่าปรารถนา

นอกจากนี้ดุซงกี โยเหลา (2535: 22-27) ได้สังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กในประเทศไทยโดยใช้การวิเคราะห์เมต้า ซึ่งพบว่าในบรรดารูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบต่างๆ นั้นรูปแบบที่การอบรมเลี้ยงดูที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาจิตลักษณะและพฤติกรรมของเยาวชนมากกว่าวิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบอื่นๆ อย่างชัดเจน คือ 1) การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน คือ การที่บิดามารดาสนใจ สนับสนุน และให้ความใกล้ชิดกับเด็ก และ 2) การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล คือ การที่บิดามารดาใช้คำอธิบายอย่างเป็นเหตุเป็นผล ประกอบการสนับสนุน หรือควบคุมการกระทำของเด็ก รวมทั้งให้รางวัลและลงโทษด้วยความเหมาะสม

รวมทั้งยังมีผู้สนใจศึกษารูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่สำคัญๆ เช่น เพ็ญแข ประจันปัจฉนิก (2536: 8) แบ่งรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูเป็นการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน ตลอดจนงานวิจัยของอัจฉรา สุขารมณ อรพินทร์ ชูชม และทัศนากักดี (2538) แบ่งการอบรมเลี้ยงดูออกเป็น 3 แบบ คือ 1) การอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผล หมายถึง วิธีปฏิบัติของบิดามารดาต่อเด็กอย่างยุติธรรมทั้งด้านความรัก ความอบอุ่น และมีเหตุผล เด็กสามารถแสดงอิสรภาพด้านความคิด โดยที่บิดามารดายอมรับนับถือความสามารถและความคิดเห็นของเด็ก และช่วยเหลือเด็กตามโอกาสที่เหมาะสม 2) การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย หมายถึง วิธีปฏิบัติของบิดามารดาต่อเด็กแบบทอดทิ้ง โดยเด็กไม่ได้รับความเอาใจใส่ หรือได้รับคำแนะนำช่วยเหลือจากบิดามารดา และ 3) การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน หมายถึง วิธีปฏิบัติของบิดามารดาต่อเด็กแบบให้ความเป็นอิสระและอนุญาตให้ทำตามความพอใจและความต้องการได้โดยไม่ก้าวก่าย การทำงาน การคิด การเรียนของเด็กรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่กล่าวมาอย่างไรก็ตาม การศึกษาของนักพฤติกรรมศาสตร์ในระยะหลังให้ความสำคัญกับการศึกษาแบบแผนการอบรมเลี้ยงดู 2 แบบ คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน และการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ เนื่องจากเป็นปัจจัยสำคัญที่มีส่วนในการสร้างเสริมให้เด็กและเยาวชนไทยมีลักษณะทางจิต ใจ และ พ ฤ ตี ก ร ร ม ที่ พื ง ป ร า ร ถ น า (คณะอนุกรรมการเฉพาะกิจเรื่องการอบรมเลี้ยงดูและอบรม, 2526; ดุซงกี โยเหลา, 2535) ทั้งนี้การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนเป็นการให้ในสิ่งที่เด็กต้องการจะทำให้เด็กยอมรับการอบรมสั่งสอนต่างๆ ของบิดามารดาได้โดยง่าย และยอมรับบิดามารดา

เป็นแบบอย่างโดยไม่รู้ตัว ส่วนการที่บิดามารดาใช้เหตุผลกับเด็กนั้นเกี่ยวข้องกับสิ่งที่เด็กจะสามารถต้านทานสิ่งยั่วยุและเมื่อทำผิดแล้ว เด็กจะรู้สึกอายและยอมรับผิด (ดวงเดือน พันธุมนาวิ น อรพิพันธ์ ชูชม และงามตา วณิชานนท์, 2528) ดังนั้นการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาโดยให้ความรัก ความอบอุ่น เอาใจใส่ ให้การสนับสนุน มีเหตุผล ยอมรับความสามารถและความคิดเห็นของเด็ก เป็นวิธีการสำคัญที่ส่งผลต่อการสร้างเสริมลักษณะทางจิตใจ และพฤติกรรมอันดีงามให้แก่เด็กและเยาวชน ดังนั้นการรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนในงานวิจัยนี้ หมายถึง การรับรู้ของนักเรียนซึ่งประกอบด้วย 5 มิติ (ตรงกมล สนามเขต, 2558) คือ 1) การที่นักเรียนรับรู้ว่าเป็นบิดามารดาแสดงความรักและหวังดี 2) มีการเอาใจใส่ใกล้ชิดสนิทสนม เช่น การเลือกคบเพื่อนที่ทำความดี เป็นต้น 3) ให้คำปรึกษาและให้เวลากับลูกมกน้อยเพียงใด 4) ให้การสนับสนุนและช่วยเหลือลูก และ 5) ให้มีความสำคัญในการคิดและตัดสินใจ และมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่างๆ มากน้อยเพียงใด ซึ่งการแบ่งความหมายของการรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนทั้ง 5 มิตินี้ ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์ความหมายที่เกี่ยวข้องและจึงได้กำหนดความหมายใหม่ขึ้นในการศึกษาครั้งนี้ และวัดโดยแบบวัดมาตรฐานประเมินรวมค่า

สำหรับการรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลในงานวิจัยนี้ หมายถึง การรายงานการรับรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูใน 4 มิติ (ตรงกมล สนามเขต, 2558) คือ 1) การที่นักเรียนรายงานว่าตนเองได้รับการลงโทษทางจิตมากกว่าทางกายจากบิดามารดามากน้อยเพียงใด 2) การรายงานการรับรู้ของนักเรียนว่าผู้ที่เป็นบิดามารดาของตนได้มีการให้รางวัลทันทีเมื่อตนทำความดีและลงโทษเมื่อตนทำผิด

อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ 3) การใช้เหตุผลและให้ความสนใจในสิ่งที่ลูกทำถูกมากกว่าทำความผิด และ 4) การที่บิดามารดาทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดี และมีความเป็นประชาธิปไตยมากน้อยเพียงใด วัดโดยแบบวัดมาตรฐานประเมินรวมค่า

การรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน และการรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล มีนักวิจัยได้ทำการศึกษาในฐานะที่เป็นตัวแปรเชิงเหตุค่อนข้างมาก แต่การศึกษาในฐานะที่เป็นตัวแปรตามหรือตัวแปรเชิงผลนั้นค่อนข้างมีน้อย เช่น การศึกษาของงามตา วณิชานนท์ (2545) พบว่านักเรียนที่รับรู้ความสัมพันธ์อันดีระหว่างบิดามารดากับตนมาก มีการรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมากด้วยสอดคล้องกับผลการวิจัยของพรมนต์ โอบอ้อม (2547) ซึ่งพบว่า นักเรียนที่มีการรับรู้ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนและผู้ปกครอง มีแบบอย่างการคบเพื่อนอย่างเหมาะสมผู้ปกครอง และคบเพื่อนแบบเหมาะสมมาก มีคะแนนของการรับรู้การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน การรับรู้การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และการรับรู้การปลูกฝังเกี่ยวกับการคบเพื่อนมากกว่านักเรียนประเภทตรงข้าม เป็นต้น

ปัจจัยเชิงเหตุของการรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและแบบใช้เหตุผล

มีนักวิจัยทางจิตวิทยาหลายท่าน ได้ศึกษาอิทธิพลทั้งด้านสถานการณ์และจิตลักษณะของมนุษย์ และอิทธิพลร่วมระหว่างสถานการณ์และจิตลักษณะต่อการเกิดและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของมนุษย์ ซึ่งเป็นรูปแบบประเภทหนึ่งที่ศึกษาสาเหตุของพฤติกรรมมนุษย์ เรียกว่า รูปแบบปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactionism Model) (Magnusson and Endler, 1977) โดยรูปแบบนี้สรุปสาเหตุของพฤติกรรมมนุษย์ 4 ประเภท คือ 1) ลักษณะของ

สถานการณ์ปัจจุบัน 2) จิตลักษณะเดิมของผู้กระทำ 3) จิตลักษณะร่วมกับสถานการณ์ที่เรียกว่า ปฏิสัมพันธ์แบบกลไก (Mechanical Interaction) 4) จิตลักษณะตามสถานการณ์ หรือที่เรียกว่า ปฏิสัมพันธ์แบบอินทอน (Organismic Interaction) เป็นลักษณะทางจิตของบุคคลผู้กระทำที่เป็นผลของ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างสถานการณ์ปัจจุบันของบุคคลกับ จิตลักษณะเดิมของเขา ทำให้เกิดจิตลักษณะตาม สถานการณ์ในบุคคลนั้นขึ้น การวิจัยครั้งนี้ ได้ยึด รูปแบบปฏิสัมพันธ์นิยมในการกำหนดกลุ่มตัวแปรเชิง เหตุของการรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน และการรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล โดยได้ ประมวลผลการวิจัยและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องสาเหตุด้าน สถานการณ์และด้านจิตใจ เพื่อกำหนดตัวแปรอิสระ และสมมติฐานในการวิจัย ดังต่อไปนี้

ปัจจัยเชิงเหตุด้านจิตลักษณะเดิมที่เกี่ยวข้อง กับจิตลักษณะตามสถานการณ์ และการรับรู้วิธีการ อบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและการรับรู้วิธีการ อบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล

ทฤษฎีต้นไม้อัจฉริยะธรรมและผลการวิจัยในอดีตที่ผ่านมา (ดวงเดือน พันธมนาวิน, 2539) ได้แสดงให้เห็นว่า มีจิตลักษณะหลายประการที่เป็นปัจจัยเชิง เหตุที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติและพฤติกรรม บุคคลที่มี สุขภาพจิตที่ดีนั้นจะเป็นผู้ที่มีสติ มีสมาธิ ไม่โกรธง่าย ตื่นเต้นง่ายจนเกินเหตุ มีความกล้าในสิ่งที่สมควรกล้า (ดวงเดือน พันธมนาวิน และคณะ, 2536) ซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยจำนวนหนึ่งที่พบว่าสุขภาพจิตมี ความสัมพันธ์กับการรับรู้ของบุคคล ซึ่งการรับรู้ของ บุคคลนั้นย่อมส่งผลให้ต่อพฤติกรรมที่พึงปรารถนา เช่น พฤติกรรมรับผิดชอบต่อหน้าที่ (สุภาสิณี นุ่ม เนียน, 2546) พฤติกรรมก้าวร้าวน้อย (พิชัย มณีรักษ์, 2547) พฤติกรรมการเป็นกัลยาณมิตร (กมลวรรณ

สุวรรณโชติ, 2548) พฤติกรรมสุภาพบุรุษ (พระมหา ไชยา กาละปักษ์, 2549) เป็นต้น

สำหรับประสบการณ์ทางสังคม หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่จะรับรู้และเข้าใจความรู้สึก นึกคิดและพฤติกรรมของผู้อื่น รวมทั้ง สามารถ คาดการณ์และทำนายว่าผู้อื่นมีความรู้สึกอย่างไรบ้าง สามารถเอาใจเขามาใส่ใจเราได้ (ดวงเดือน พันธมนาวิน, 2536; Johnson, Creek & Smither, 1983) ดังผลการวิจัยในอดีตที่พบว่าผู้ที่มีประสบการณ์ทาง สังคมมาก เป็นผู้ที่มีการรับรู้้อย่างเหมาะสมหรือมี พฤติกรรมที่น่าปรารถนามาก เช่น พฤติกรรม การ พัฒนาสังคมของพระสงฆ์ (ผ่องพรรณ ทวีสมบูรณ์, 2537) พฤติกรรมสุภาพบุรุษ (พระมหาไชยา กาละ ปักษ์, 2549) เป็นต้น

นอกจากจิตลักษณะที่สำคัญตามทฤษฎีต้นไม้อัจฉริยะธรรมที่ได้กล่าวไปแล้ว ยังพบเพิ่มเติมจากการ ประมวลเอกสารด้วยว่า การประเมินแก่นแห่งตน มีความเกี่ยวข้องกับทัศนคติและการรับรู้วิธีการอบรม เลี้ยงดู ถือเป็นเป็นการประเมินบุคลิกลักษณะของ บุคคล 4 ลักษณะ คือ การเห็นคุณค่าในตนเอง การ รับรู้ความสามารถทั่วไปของตนเอง ความเชื่ออำนาจ ควบคุมตนเอง และความมั่นคงในอารมณ์ของตนเอง โดยบุคคลจะมองว่าตนเองชอบหรือไม่ชอบในตนเอง มองว่าตนเองมีความสามารถหรือมีประสิทธิภาพ หรือไม่ มีความรู้สึกที่ตนเองมีอำนาจหรือไม่มีอำนาจ ในการควบคุมสิ่งแวดล้อมของตน และมีความ สามารถในการควบคุมอารมณ์ตนเองได้หรือไม่ (Judge, Locke and Durham, 1997) ทั้งนี้พบผล การศึกษาว่า การประเมินตนเองมีความสัมพันธ์ ทางบวกกับการเสริมสร้างการรับรู้และพฤติกรรมที่ เหมาะสมของนักเรียนได้ (Merydith, 2001; Lim, Rodger and Brown, 2011; Mahan and Matson, 2011)

ปัจจัยภายในของครอบครัวที่เกี่ยวข้องกับ การรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน และการรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล

สภาพแวดล้อมรอบตัวบุคคลและความสัมพันธ์อันดีภายในครอบครัวเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญต่อความคิดและการกระทำของบุคคล เป็นที่ยอมรับกันในวงวิชาการมานานแล้วว่าบิดามารดาหรือผู้ปกครองมีอิทธิพลต่อจิตใจและพฤติกรรมของบุตรหลาน ซึ่งอิทธิพลของบิดามารดาที่สำคัญคือ การอบรมเลี้ยงดู และการเป็นแบบอย่าง รวมถึงความสัมพันธ์อันดีระหว่างสมาชิกภายในครอบครัว (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจฉิม, 2520; กมลวรรณ คารมปราษฎ์ คล้ายแก้ว, 2557) นอกจากนี้ยังพบว่า การรับรู้ถึงความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดา การรับรู้ถึงความสามารถในการจัดการความขัดแย้งระหว่างบิดามารดา การรับรู้ถึงความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดาและนักเรียน มีความสำคัญต่อจิตใจและพฤติกรรมต่างๆ ของนักเรียนมากด้วย นักวิจัยหลายคนพบผลการวิจัยที่สอดคล้องกันว่า ผู้ที่รับรู้ถึงความสัมพันธ์อันดีระหว่างสมาชิกในครอบครัวมาก มักเป็นผู้ที่มีทัศนคติที่ดีหรือมีการรับรู้ถึงการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนหรือการรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากด้วย เช่น พฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่น (ดวงเดือน พันธุมนาวิน งามตา วรินทร์านนท์ และคณะ, 2536) ทัศนคติที่ดีต่อการฆ่าตัวตายน้อย (ประชิต สุขอนันต์, 2545) ทัศนคติที่ดีต่อบิดามารดาและพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการคบเพื่อนอย่างเหมาะสม (งามตา วรินทร์านนท์ และคณะ, 2545) และการรับรู้วิธีการอบรมปลูกฝังอย่างเหมาะสม (พรมนต์ โอบอ้อม, 2547) เป็นต้น

จากการประมวลเอกสารในส่วนนี้แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยภายในของครอบครัวซึ่งประกอบด้วย การ

รับรู้ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบิดามารดาและนักเรียนมาก และความสามารถในการรับรู้ถึงการเผชิญความขัดแย้งของบิดามารดาน้อย และการรับรู้ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบิดามารดามาก มีความสัมพันธ์ทางบวกกับจิตลักษณะตามสถานการณ์ และการรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและการรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล

ปัจจัยภายนอกของครอบครัวกับการรับรู้ วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและการรับรู้ วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล

การรับรู้สถานการณ์แวดล้อมภายนอกที่เข้ามากระทบ และส่งผลต่อความสัมพันธ์ภายในครอบครัว เช่น การรับรู้ความขัดแย้งระหว่างและครอบครัวของบิดามารดา การรับรู้ภาระงานของบิดามารดา และการได้รับการสนับสนุนทางสังคมที่มากเพียงพอ นั้นย่อมมีความสำคัญต่อจิตใจและพฤติกรรมต่างๆ ของนักเรียนมากด้วย ผลการวิจัยในอดีตแสดงให้เห็นว่า การรับรู้ความขัดแย้งระหว่างงานและครอบครัวได้มีผลต่อการปรับเปลี่ยนทัศนคติหรือพฤติกรรมที่พึงปรารถนา เช่น พฤติกรรมที่เกี่ยวกับการเรียน (งามตา วรินทร์านนท์ และคณะ, 2545) เป็นต้น นอกจากนี้ การรับรู้ของเยาวชนเกี่ยวกับภาระของบิดามารดาต่อครอบครัว ยังมีผลต่อสัมพันธภาพระหว่างสมาชิกภายในครอบครัว มีความเกี่ยวข้องกับทัศนคติและพฤติกรรมของบุคคลนั้น เช่น ทัศนคติที่ดีต่อการเรียน (อัจฉรา วงศ์วัฒนามงคล, 2533) พฤติกรรมของมารดาในการดูแลทันตสุขภาพแก่บุตรวัยก่อนเรียน (วรวรรณ อัสวกุล และคณะ, 2545)

การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว เป็นอีกปัจจัยหนึ่งสามารถส่งเสริมให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่น่าปรารถนา การสนับสนุนทางสังคมจากบุคคลที่อยู่แวดล้อมและมีความใกล้ชิดนั้นจึงมี

ความสำคัญต่อการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมของมนุษย์ ซึ่งต้องพึ่งพาอาศัยกัน มีการช่วยเหลือ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความรู้สึกต่างๆ ซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดความรู้สึกมั่นคง เป็นที่รัก เป็นที่ต้องการ เมื่อเกิดเหตุการณ์ที่เป็นภาวะวิกฤตหรือมีความเครียดเกิดขึ้น การสนับสนุนทางสังคมที่เพียงพอจากบุคคลที่ใกล้ชิดนั้นสามารถช่วยบรรเทาความรุนแรงหรือป้องกันไม่ให้เกิดภาวะเสี่ยงต่างๆ นั้นมากระทบจนเกิดความผิดปกติ ซึ่งนักวิจัยหลายคนพบผลการวิจัยที่สอดคล้องกันว่า ผู้ที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมมาก มันเป็นผู้ที่มีทัศนคติต่อบุคคลหรือพฤติกรรมนั้นมากด้วย เช่น พรรณราย พิทักษ์เจริญ, 2543; คมนา วัชรานินท์, 2546; พระมหาใจ สอนไผ่, 2547) รวมทั้งยังพบอีกว่า บุคคลรอบข้างนักเรียนมีอิทธิพลที่จะช่วยบรรเทาพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียนได้ (นิศากร สนามเขต, 2550; ดุจเดือน พันธมนาวิน, 2556; Reininger, Perez, Flores, Chen, & Rahbar, 2012)

ปัจจัยด้านจิตลักษณะตามสถานการณ์กับการรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและการรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล

ลักษณะจิตลักษณะตามสถานการณ์นี้สามารถอธิบายได้ดี โดยทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (A Reasoned Action Theory) ของ Ajzen และ Fishbein (1980) ซึ่งเป็นทฤษฎีที่ใช้ในการทำนายและอธิบายพฤติกรรมของบุคคล โดยมีความเชื่อมโยงของตัวแปรต่างๆ ทางสถานการณ์ และจิตลักษณะในเชิงเหตุและผลอย่างชัดเจน ทฤษฎีนี้อธิบายได้ว่า พฤติกรรมของบุคคลอยู่ภายใต้การควบคุมของจิตหรือเจตนาของบุคคลนั้น โดยการใช้ข้อมูลที่มีอยู่ ซึ่งประกอบด้วยความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มบุคคลที่ใกล้ชิดหรือมีอิทธิพลต่อเขา ผ่านการรับรู้ที่สถานทางสังคมและความเชื่อของผลที่เกิดจากการกระทำของเขาว่า

ควรกระทำหรือไม่ ผลที่เกิดขึ้นดีหรือเสีย ซึ่งเป็นการประเมินค่าต่อสิ่งนั้นๆที่เขาได้พบเห็น ทำให้เกิดทัศนคติต่อพฤติกรรมที่เขาเกี่ยวข้องด้วย จากการรับรู้และประเมินพฤติกรรมผ่านสิ่งแวดล้อมของบุคคล ทำให้ความตั้งใจที่จะกระทำพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับสถานการณ์ต่างๆ ที่มีต่อพฤติกรรมแตกต่างกัน (Ajzen & Fishbein, 1980 : 11) ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา ตัวแปรที่สำคัญจากทฤษฎีนี้ 3 ตัวแปร คือ 1) ทัศนคติที่ดีต่อบิดา และ 2) ทัศนคติที่ดีต่อมารดา และ 3) การมีภูมิคุ้มกันภายในตน

สำหรับองค์ประกอบที่สามของทัศนคติ คือ ความโน้มแน้วที่จะกระทำ (Behavioral tendency) หมายถึง ความพร้อมที่จะกระทำ หรือการไม่หลีกเลี่ยงที่จะกระทำพฤติกรรมที่น่าปรารถนา ซึ่งในอดีตมีนักวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีทัศนคติที่ดีที่จะกระทำพฤติกรรมที่น่าปรารถนามาก เป็นผู้ที่มีการเรียน (อัจฉรา วงศ์วัฒนามงคล, 2533) ทัศนคติที่ดีต่อการลดปริมาณขยะ (ลินดา สุวรรณดี, 2543) ทัศนคติที่ดีต่อบิดามารดา (งามตา วนินทานนท์ และคณะ, 2545) และทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรับผิดชอบต่อหน้าที่ (สุภาสิณี นุ่มเนียน, 2546) เป็นต้น

การมีภูมิคุ้มกันตนเป็นคุณลักษณะที่สำคัญในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง, 2547) การมีภูมิคุ้มกันตนจึงเป็นสิ่งสำคัญที่พบในงานวิจัยทั้งในประเทศ และยังพบผลวิจัยอีกว่าการมีภูมิคุ้มกันตนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผล (นิศากร สนามเขต, 2550 และจิตติพร ไวโรจน์วิทยาการ, 2551) และต่างประเทศ (Walsh, Harel-Fisch, & Fogel-Grinvald, 2010)

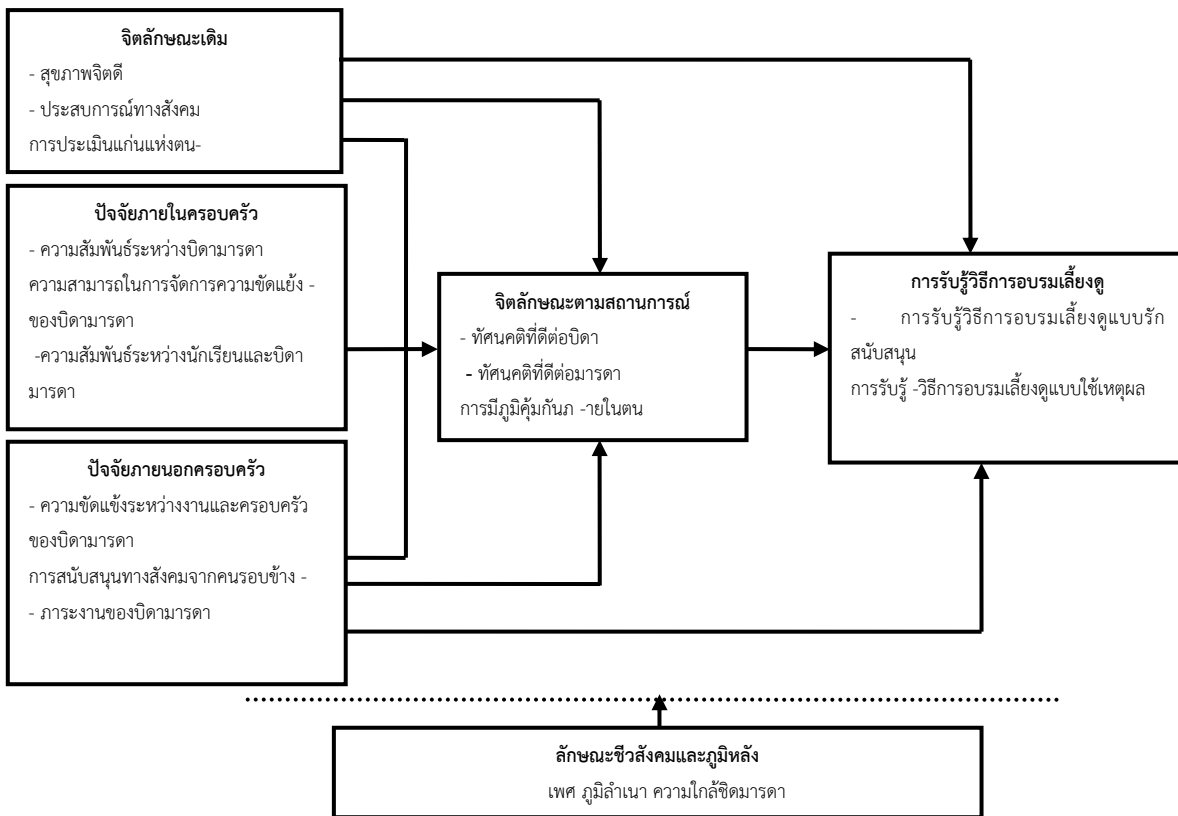
ดังนั้นจากการประมวลเอกสารข้างต้นจึงสรุปได้ว่า นักเรียนที่มีทัศนคติที่ดีต่อบิตามาก มีทัศนคติที่ดีต่อมารดา และมิถุนันกันตนด้านการคบเพื่อนมาก เป็นผู้ที่มีการรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก หรือเป็นผู้ที่มีการรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากด้วย

สมมติฐานในการวิจัย

จากการประมวลเอกสารผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งในประเทศและต่างประเทศ และจากหลักในการกำหนดสมมติฐานตามรูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม (ภาพ 1) จึงได้กำหนดสมมติฐานในงานวิจัย มีรายละเอียดดังนี้

ตัวทำนายชุดที่ 3 ประกอบด้วยตัวทำนายจากชุดที่ 1 จิตลักษณะเดิม (สุขภาพจิตดี ประสบการณ์ทางสังคม การประเมินกันแห่งตน) ปัจจัย

ภายในครอบครัว (ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดา ความสามารถในการเผชิญความขัดแย้งระหว่างบิดามารดา และความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนและบิดามารดา) และปัจจัยภายนอกครอบครัว (ความขัดแย้งระหว่างงานและครอบครัวของบิดามารดา การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง และภาระงานของบิดามารดา) และร่วมกับตัวทำนายชุดที่ 2 คือ จิตลักษณะตามสถานการณ์ (ทัศนคติที่ดีต่อบิดา ทัศนคติที่ดีต่อมารดา และการมีภูมิคุ้มกันตนเกี่ยวกับการคบเพื่อน) รวมทั้งสิ้น 12 ตัวแปร สามารถทำนายการรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนหรือการรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลได้มากกว่ากลุ่มตัวทำนายจิตลักษณะเดิม ปัจจัยภายในหรือปัจจัยภายนอกของครอบครัว หรือกลุ่มตัวทำนายจิตลักษณะตามสถานการณ์อย่างน้อย 5%

ภาพ 1 กรอบแนวคิดและความสัมพันธ์ของตัวแปรในการวิจัย

วิธีการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างและวิธีการสุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ทั้งในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร และในต่างจังหวัด จากโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาแบบสหศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวม 595 คน โดยแบ่งเป็น 1) นักเรียนชาย จำนวน 282 คน (47.5%) และนักเรียนหญิง 312 คน (52.5%) และ 2) นักเรียนในกรุงเทพมหานคร จำนวน 283 คน (47.6%) และนักเรียนในต่างจังหวัด 311 คน (52.4%) กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นหลายระดับ (Multistage random sampling) โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อยดังกล่าวข้างต้น

เครื่องมือวัดตัวแปร

เครื่องมือวัดมีจำนวนทั้งหมด 14 ชุด ส่วนใหญ่เป็นแบบวัดชนิดมาตราประเมินรวมค่า แบบวัดแต่ละชุดมีการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ค่า Item-Total Correlation และทำการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน แล้วจึงทำการคำนวณค่าความเชื่อมั่น ซึ่งมีค่าอยู่ระหว่าง 0.64 ถึง 0.92 (รายละเอียดดังตาราง 1)

ตัวแปรในงานวิจัยนี้ประกอบด้วย กลุ่มการรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูอย่างเหมาะสม 2 ตัวแปร คือ 1) การรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนในงานวิจัยนี้ หมายถึง การรับรู้ของนักเรียนซึ่งประกอบด้วย 5 มิติ คือ (1) การที่นักเรียนรับรู้ว่าเป็นบิดามารดาแสดงความรักและหวังดี (2) มีการเอาใจใส่ใกล้ชิดสนิทสนม เช่น การเลือกคบเพื่อนที่ทำความดี เป็นต้น (3) ให้คำปรึกษาและใช้เวลาอยู่กับลูก

อย่างน้อยเพียงใด (4) ให้การสนับสนุนและช่วยเหลือลูก และ (5) ให้ความสำคัญในการคิดและตัดสินใจ และมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่างๆ มากน้อยเพียงใด แบบวัดนี้ได้นำมาจากการศึกษาของดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจฉินิก, (2520) ซึ่งเดิมมีอยู่ 10 ข้อ สำหรับในงานวิจัยนี้ได้นำมาปรับปรุงและสร้างข้อคำถามขึ้นใหม่อีก 14 ข้อ รวมเป็นจำนวน 29 ข้อ หลังจากทำการทดสอบคุณภาพรายข้อของแบบวัดแล้วจึงเหลือเพียงจำนวน 20 ข้อ นักเรียนที่ได้คะแนนรวมจากแบบวัดนี้มาก เป็นผู้ที่มีการรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก และ 2) การรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล หมายถึง การรายงานการรับรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูใน 4 มิติ คือ (1) การที่นักเรียนรายงานว่าตนเองได้รับการลงโทษทางจิตมากกว่าทางกายจากบิดามารดามากน้อยเพียงใด (2) การรายงานการรับรู้ของนักเรียนว่าผู้ที่เป็นบิดามารดาของตนได้มีการให้รางวัลทันทีเมื่อตนทำความดีและลงโทษเมื่อตนทำผิดอย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ (3) การใช้เหตุผลและให้ความสนใจในสิ่งที่ลูกทำถูกมากกว่าทำความผิด และ (4) การที่บิดามารดาทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดี และมีความเป็นประชาธิปไตยมากน้อยเพียงใด แบบวัดนี้เดิมเป็นแบบวัดที่ใช้ในงานวิจัยเรื่องจริยธรรมของเยาวชนไทย (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจฉินิก, 2520) ซึ่งเดิมมีอยู่ 10 ข้อ สำหรับในงานวิจัยนี้ได้นำมาปรับปรุงและสร้างข้อคำถามขึ้นใหม่เป็นจำนวน 24 ข้อ หลังจากทำการทดสอบคุณภาพรายข้อของแบบวัดแล้วจึงเหลือเพียง 15 ข้อที่ผ่านเกณฑ์ นักเรียนที่ได้คะแนนรวมจากแบบวัดนี้มาก เป็นผู้ที่มีการรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (ค่า t), ค่า Item-Total Correlation (ค่า r), การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันและค่าความเชื่อมั่นของแต่ละแบบวัด

ชื่อตัวแปร	จำนวนข้อ	ค่าต่ำสุด-ค่าสูงสุด	พิสัยค่า t	พิสัยค่า r	ค่าความเชื่อมั่น	การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis)							
						X ²	df	P-value	RMSEA	NFI	CFI	GFI	AGFI
1. การรับรู้วิธีอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน	20	43-115	4.11-12.60	.20-.68	0.88	170.66	145	0.07	0.05	0.95	0.99	0.92	0.89
2. การรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล	15	24-90	9.78-15.17	.56-.67	0.90	68.50	51	0.05	0.04	0.98	0.99	0.96	0.90
3. การมีภูมิคุ้มกันภายในตน	10	64-115	4.92-10.47	.28-.54	0.81	161.73	135	0.06	0.03	0.94	0.99	0.92	0.88
4. ทศนคติที่ดีต่อบิดา	15	31-90	6.06-15.84	.42-.74	0.89	66.42	65	0.04	0.01	0.98	1.00	0.96	0.92
5. ทศนคติที่ดีต่อมารดา	15	32-90	5.81-14.03	.37-.69	0.89	70.58	69	0.40	0.01	0.98	1.00	0.95	0.92
6. ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดา	15	19-87	4.58-14.58	.24-.83	0.92	82.89	79	0.08	0.03	0.98	1.00	0.95	0.90
7. การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง	12	38-72	5.35-10.73	.27-.56	0.89	58.62	45	0.08	0.03	0.92	0.98	0.95	0.76
8. ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดาและนักเรียน	15	27-90	6.98-13.01	.44-.77	0.90	89.29	71	0.07	0.03	0.97	0.99	0.94	0.90
9. ความสามารถในการเผชิญความขัดแย้งฯ	10	13-60	4.74-9.84	.30-.50	0.75	34.47	27	0.15	0.03	0.96	0.99	0.97	0.93
10. ความขัดแย้งระหว่างและครอบครัวของบิดามารดา	12	24-71	5.98-15.16	.22-.71	0.81	50.58	40	0.12	0.03	0.96	0.99	0.96	0.92
11. ภาระงานของบิดามารดา	10	24-56	4.32-10.01	.20-.50	0.70	30.76	26	0.23	0.03	0.93	0.99	0.97	0.94
12. สุขภาพจิต	15	15-77	4.25-10.72	.24-.60	0.84	76.91	69	0.24	0.02	0.95	0.99	0.95	0.91
13. ประสบการณ์ทางสังคม	12	28-67	2.30-13.99	.10-.62	0.76	51.93	48	0.32	0.02	0.94	0.99	0.96	0.93
14. การประเมินแก่นแห่งตน	10	19-53	3.90-12.82	.10-.60	0.64	21.03	21	0.45	0.03	0.96	1.00	0.98	0.95

กลุ่มจิตลักษณะเดิม 3 ตัวแปร ได้แก่ 1) สุขภาพจิตดี หมายถึง การที่นักเรียนรายงานว่าตนมีอาการทางกายและทางอารมณ์บางประการในปริมาณน้อยหรือไม่มีเลย ได้แก่ อาการวิตกกังวลโดยไม่ทราบสาเหตุ ขาดความอดทน ขาดความกล้า นอนไม่หลับ ไม่โกรธง่าย ไม่ตื่นตื้นง่าย มีสมาธิ และมีความกล้าในสิ่งที่สมควร เป็นต้น แบบวัดนี้นำมาจากการศึกษาของ ดวงเดือน พันธุนาวิน และคณะ (2536) มีจำนวน 15 ข้อ นักเรียนที่ได้คะแนนรวมจากแบบวัดนี้มาก เป็นผู้ที่มีสุขภาพจิตดีมาก 2) ประสบการณ์ทางสังคม (Social perspective taking) หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่จะรับรู้และเข้าใจความรู้สึกนึกคิดและพฤติกรรมของผู้อื่น รวมทั้ง สามารถคาดการณ์และทำนายว่าผู้อื่นมี

ความรู้สึกอย่างไรบ้าง สามารถเอาใจเขามาใส่ใจเราได้ (ดวงเดือน พันธุนาวิน, 2546; Johnson, Creek & Smither, 1983) มีจำนวน 12 ข้อ นักเรียนที่ได้คะแนนรวมจากแบบวัดนี้มาก เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ทางสังคมมาก และ 3) การประเมินแก่นแห่งตน หมายถึง การประเมินบุคลิกลักษณะของบุคคล 4 ลักษณะ คือ การเห็นคุณค่าในตนเอง การรับรู้ความสามารถทั่วไปของตนเอง ความเชื่ออำนาจควบคุมตนเอง และความมั่นคงในอารมณ์ของตนเอง โดยบุคคลจะมองว่าตนเองชอบหรือไม่ชอบในตนเอง มองว่าตนเองมีความสามารถหรือมีประสิทธิภาพหรือไม่ มีความรู้สึกว่าตนเองมีอำนาจหรือไม่มีอำนาจในการควบคุมสิ่งแวดล้อมของตน และมีความสามารถในการควบคุมอารมณ์ตนเองได้หรือไม่

(Judge, Locke and Durham, 1997) มีจำนวน 10 ข้อ นักเรียนที่ได้คะแนนรวมจากแบบวัดนี้มาก เป็นผู้ที่มีการประเมินกันแห่งตนมาก

กลุ่มปัจจัยภายในครอบครัว 3 ตัวแปร ได้แก่

- 1) ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดา หมายถึง การที่นักเรียนรายงานปริมาณการรับรู้ระหว่างบิดามารดาของตนเกี่ยวกับความสัมพันธ์ด้านดีหรือด้านไม่ดีระหว่างบิดากับมารดาสองฝ่าย หรือความผูกพันระหว่างบิดามารดาที่มีต่อกันในด้านการสนับสนุนทางอารมณ์ การสนับสนุนด้านวัตถุที่เป็นรูปธรรม (งามตา วนิทานนท์ และคณะ, 2545) มีจำนวน 15 ข้อ นักเรียนที่ได้คะแนนรวมจากแบบวัดนี้มาก เป็นผู้ที่ได้รับรู้ถึงความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดามาก
- 2) ความสามารถในการเผชิญความขัดแย้งระหว่างบิดามารดา หมายถึง การรายงานการรับรู้ของนักเรียนที่มีต่อบิดามารดาเมื่อเผชิญเหตุการณ์ขัดแย้งที่เกิดขึ้นในครอบครัว โดยใช้ทักษะเฉพาะตัวในการสื่อสารและจัดการกับความขัดแย้ง (งามตา วนิทานนท์ และคณะ, 2545) มีจำนวน 10 ข้อ นักเรียนที่ได้คะแนนรวมจากแบบวัดนี้มาก เป็นผู้ที่มีความสามารถในการเผชิญความขัดแย้งระหว่างบิดามารดามาก และ
- 3) ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนและบิดามารดา หมายถึง ปริมาณการรับรู้ของนักเรียนด้านการติดต่อสื่อสาร ความสัมพันธ์กับบิดามารดา ความใกล้ชิดสนิทสนม การทำกิจกรรมร่วมกันปรึกษาหารือร่วมกันเมื่อมีปัญหาหารือกันแก้ไขได้ เช่น การให้ความรักความอบอุ่นต่อลูก มีการทำกิจกรรมภายในบ้านร่วมกัน มีความพอใจ หรือมีความขัดแย้ง ความตึงเครียด มากน้อยเพียงใด (งามตา วนิทานนท์ และคณะ, 2545) มีจำนวน 15 ข้อ นักเรียนที่ได้คะแนนรวมจากแบบวัดนี้มาก เป็นผู้ที่ได้รับรู้ถึงความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดาและตนเองมาก

กลุ่มปัจจัยภายนอกครอบครัว 3 ตัวแปร ได้แก่

- 1) การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง หมายถึง การที่นักเรียนได้รับการสนับสนุนส่งเสริมจากคนในครอบครัว ครู หรือญาติ ในเรื่องที่จะส่งเสริมให้เกิดการรับรู้ถึงวิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตรของบิดามารดา ใน 3 ด้าน คือ 1) ด้านอารมณ์ เช่น คนในครอบครัวให้คำชมเชยเมื่อนักเรียนให้ความช่วยเหลือเพื่อน 2) ด้านข้อมูลข่าวสาร เช่น บิดามารดาหรือผู้ปกครองชักชวน แนะนำให้ทำกิจกรรมในทางที่เป็นประโยชน์ และ 3) ด้านวัสดุสิ่งของ เช่น คนในครอบครัวให้ความช่วยเหลือเรื่องที่พักอาศัยเมื่อเพื่อนของนักเรียนไม่มีที่อยู่ เป็นต้น เป็นแบบวัดที่นำมาจากงานวิจัยของ กมลวรรณ สุวรรณโชติ (2548) มีจำนวน 12 ข้อ นักเรียนที่ได้คะแนนรวมจากแบบวัดนี้มาก เป็นผู้ที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้างมาก
- 2) ความขัดแย้งระหว่างงานและครอบครัวของบิดามารดา หมายถึง การที่นักเรียนรายงานว่าตนรับรู้ถึงความขัดแย้งระหว่างงานกับครอบครัวของบิดามารดามากน้อยเพียงใด และนักเรียนมีความรู้สึกที่บิดามารดาไม่มีเวลาในการให้คำแนะนำสั่งสอน และไม่สามารถตอบสนองความต้องการของตนได้ จนอาจทำให้นักเรียนรู้สึกว่าบิดามารดาไม่สามารถทำหน้าที่ในบทบาทใดบทบาทหนึ่งได้อย่างเต็มที่ เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นใหม่เองมีจำนวน 12 ข้อ นักเรียนที่ได้คะแนนรวมจากแบบวัดนี้มาก เป็นผู้ที่มีรับรู้ความขัดแย้งระหว่างงานและครอบครัวของบิดามารดาได้มาก และ
- 3) ภาระงานของบิดามารดา หมายถึง การที่นักเรียนรายงานว่า 1) ปริมาณการรับรู้ของตนที่เกี่ยวกับความรับผิดชอบที่บิดามารดามีต่อครอบครัว เช่น ลูก พ่อแม่ หรือญาติผู้ใหญ่ เป็นต้น และ 2) ความรับผิดชอบบิดามารดาที่มีต่อภาระงานว่ามีมากน้อยเพียงใด (ธวัชชัย ศรีพรงาม, 2547) มีจำนวน 10 ข้อ นักเรียน

ที่ได้คะแนนรวมจากแบบวัดนี้มาก เป็นผู้ที่รับรู้ภาระงานของบิดามารดามาก

กลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์ 3 ตัวแปร ได้แก่ 1) ทักษะคิดที่ดีต่อบิดาหมายถึง ปริมาณความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับบิดาของตนว่าเป็นผู้มีประโยชน์ - โทษ มีคุณค่า - ไร้คุณค่า รู้สึกชอบพอใจหรือไม่ชอบ ไม่พอใจ และมีความพร้อมที่จะให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือหรือขัดขวางการกระทำต่างๆ ของบิดามากน้อยเพียงใด (งามตา วนิหนานนท์ และคณะ, 2545) มีจำนวน 15 ข้อ นักเรียนที่ได้คะแนนรวมจากแบบวัดนี้มาก เป็นผู้ที่มีทักษะคิดที่ดีต่อบิดามาก 2) ทักษะคิดที่ดีต่อมารดา หมายถึง ปริมาณความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับมารดาของตนว่าเป็นผู้มีคุณค่าหรือไร้คุณค่า มีความรู้สึก ชอบใจหรือไม่พอใจในมารดา และมีความพร้อมที่จะให้การสนับสนุน ช่วยเหลือหรือขัดขวางการกระทำของมารดามากน้อยเพียงใด (งามตา วนิหนานนท์ และคณะ, 2545) มีจำนวน 15 ข้อ นักเรียนที่ได้คะแนนรวมจากแบบวัดนี้มาก เป็นผู้ที่มีทักษะคิดที่ดีต่อมารดามาก และ 3) การมีภูมิคุ้มกันภายในตน หมายถึง ความสามารถในการรับรู้และตัดสินใจที่จะกระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่งของนักเรียน โดยมีความสามารถในการรับรู้ว่าการแสดงพฤติกรรมของเพื่อนของตนนั้นเป็นสิ่งที่ดีหรือไม่ดี เช่น รับรู้ว่าเพื่อนที่เล่นการพนันเป็นคนที่ไม่ดี เป็นต้น ซึ่งนำไปสู่ความสามารถในการตัดสินใจกระทำต่าง ๆ ที่ตนเองยอมรับหรือปฏิเสธเพื่อนคนนั้น เช่น เพื่อนที่เล่นการพนัน อาจชักพาไปในทางเสื่อมเสียได้มาก เป็นต้น (นิศากร สนามเขต, 2550) มีจำนวน 10 ข้อ นักเรียนที่ได้คะแนนรวมจากแบบวัดนี้มาก เป็นผู้ที่มีภูมิคุ้มกันตนมาก และกลุ่มตัวแปรลักษณะชีวสังคม ภูมิหลังของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น อาทิ เพศ และภูมิลำเนา และความใกล้ชิดบิดามารดาของนักเรียน (รายละเอียดดังภาพ 1)

สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล

บทความจากงานวิจัยนี้มีสมมุติฐาน 1 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมุติฐาน มี 2 ประเภท ได้แก่ 1) การวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ทั้งแบบ Enter และ แบบ Stepwise และ 2) การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทาง (Three-way Analysis of Variance) ปฏิสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติจากการวิเคราะห์ Three-way ANOVA จะได้ทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe') ด้วย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในกลุ่มรวม จากตาราง 2 พบว่า การรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล ($r = .474, p < .01$) ในขณะเดียวกันยังพบความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนหรือการรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลกับจิตลักษณะเดิมที่สำคัญ โดยปรากฏค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์คู่ที่มีค่าสูงที่สุด คือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของการรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนกับประสบการณ์ทางสังคม ($r = .350, p < .01$) โดยอาจกล่าวได้ว่า นักเรียนที่รายงานว่าได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก เป็นนักเรียนที่มีประสบการณ์ทางสังคมมากด้วย โดยมีพิสัยที่เหลื่อมอยู่ระหว่าง .219 ($p < .01$) ถึง .309 ($p < .01$) ขณะที่ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและการรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลกับปัจจัยภายใน โดย

ปรากฏค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่มีค่าสูงที่สุด คือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของทั้งการรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนกับความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดาและนักเรียน ($r = .423, p < .01$) ซึ่งมีพิสัยที่เหลือน้อยระหว่าง .164 ($p < .01$) ถึง .287 ($p < .01$) นอกจากนี้การรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและการรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงที่สุดในกลุ่มของปัจจัยภายนอก คือการรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนกับความขัดแย้งระหว่างงานและครอบครัว ($r = .288, p < .01$) ซึ่งมีพิสัยที่เหลือน้อยระหว่าง .139 ($p < .01$) ถึง .237 ($p < .01$) และการรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและการ

รับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงที่สุดในกลุ่มของจิตลักษณะตามสถานการณ์ คือ การรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนกับทัศนคติที่ดีต่อบิดา ($r = .468, p < .01$) ซึ่งมีพิสัยที่เหลือน้อยระหว่าง .311 ($p < .01$) ถึง .461 ($p < .01$) นอกจากนี้ยังพบอีกว่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับการรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและการรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงที่สุด คือ ทัศนคติที่ดีต่อบิดากับทัศนคติที่ดีต่อมารดา ($r = .509, p < .01$) ซึ่งมีพิสัยที่เหลือน้อยระหว่าง .081 ($p < .01$) ถึง .447 ($p < .01$)

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในงานวิจัย ในกลุ่มรวม ($n = 595$)

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	SD	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1. สุขภาพจิต	57.57	12.07	1													
2. ประสบการณ์ทางสังคม	40.80	8.42	.521**	1												
3. การประเมินกันแห่งตน	41.71	6.22	.561**	.320**	1											
4. ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดา	58.79	7.92	.204**	.217**	.234**	1										
5. ความสามารถในการเผชิญความขัดแย้ง	33.65	8.51	.361**	.301**	.198**	.259**	1									
6. ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดาและนักเรียน	45.09	9.24	.310**	.403**	.122**	0.08	.369**	1								
7. ความขัดแย้งระหว่างและครอบครัวของบิดามารดา	40.62	7.63	.353**	.374**	.225**	.281**	.438**	.430**	1							
8. การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง	52.35	6.70	.082*	0.011	.166**	.311**	.130**	-0.053	.091*	1						
9. ภาระงานของบิดามารดา	38.69	5.80	.332**	.182**	.311**	.190**	.261**	.140**	.419**	.076	1					
10. ทัศนคติที่ดีต่อบิดา	50.75	7.32	.261**	.276**	.164**	.222**	.268**	.447**	.267**	.017	.125**	1				
11. ทัศนคติที่ดีต่อมารดา	51.54	8.59	.350**	.431**	.239**	.201**	.307**	.522**	.344**	.006	.104*	.509**	1			
12. การมีภูมิคุ้มกันภายในตน	75.34	9.75	.189**	.284**	.140**	.232**	.241**	.112**	.150**	.218**	.081*	.267**	.258**	1		
13. การรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน	71.79	8.73	.264**	.350**	.219**	.164**	.268**	.423**	.288**	.169**	.139**	.468**	.461**	.311**	1	
14. การรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล	54.40	7.69	.235**	.309**	.226**	.287**	.210**	.244**	.237**	.228**	.124**	.411**	.357**	.344**	.474**	1

หมายเหตุ * $p < 0.05$ และ ** $p < 0.01$

ผลการทำนายการรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน โดยใช้จิตลักษณะเดิม ปัจจัยภายในครอบครัวและปัจจัยภายนอกครอบครัว และจิตลักษณะตามสถานการณ์ เป็นตัวทำนาย

เมื่อนำคะแนนการรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน มาทำการวิเคราะห์แบบถดถอย

พหุคูณ แบบรวม (Enter) และแบบขั้น (Stepwise) โดยมีตัวทำนายชุดที่ 3 คือ รวมชุดตัวทำนายที่ 1 และชุดตัวทำนายที่ 2 รวมเป็นตัวทำนายทั้งสิ้น 12 ตัวแปร ผลการวิเคราะห์ในกลุ่มรวม (ตาราง 3) พบว่า สามารถทำนายการรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน 37.0% โดยมีลำดับตัวทำนายที่

สำคัญเรียงจากมากไปน้อย คือ ทักษะคิดที่ดีต่อบิดา การรับรู้ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดาและนักเรียน ทักษะคิดที่ดีต่อมารดา การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง การมีภูมิคุ้มกันภายในตน และประสบการณ์ทางสังคม ซึ่งมีค่าเบต้าตามลำดับ คือ .24, .18, .17, .15, .12 และ .10 และพบว่าพิสัยเปอร์เซ็นต์ทำนายของกลุ่มย่อย มีค่าตั้งแต่ 31.9% ถึง 45.1% และตัวทำนายชุดที่ 2 ได้แก่ จิตลักษณะตามสถานการณ์ 3 ตัวแปร โดยพบว่าสามารถทำนายการรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนได้ 31.1% โดยมีลำดับตัวทำนายที่สำคัญเรียงจากมากไปน้อย คือ ทักษะคิดที่ดีต่อบิดา ทักษะคิดที่ดีต่อมารดา และการมีภูมิคุ้มกันภายในตน ซึ่งมีค่าเบต้าตามลำดับ คือ .30, .28, และ .16 และพบว่าพิสัยเปอร์เซ็นต์ทำนายของกลุ่มย่อย มีค่าตั้งแต่ 24.5% ถึง 39.2% นอกจากนี้ตัวทำนายชุดที่ 1 ได้แก่ จิตลักษณะเดิม ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกของครอบครัว 9 ตัวแปร โดยพบว่าสามารถทำนายการรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนได้ 26.2% โดยมีลำดับตัวทำนายที่สำคัญเรียงจากมากไปน้อย คือ การรับรู้ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดาและนักเรียน ประสบการณ์ทางสังคม การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง และการประเมินแก่นแห่งตน ซึ่งมีค่าเบต้าตามลำดับ คือ .35, .18, .17, และ .10 และพบว่าพิสัยเปอร์เซ็นต์ทำนายของกลุ่มย่อย มีค่าตั้งแต่ 24.1% ถึง 30.8%

การวิเคราะห์ข้อมูลยังพบอีกว่า ตัวทำนายชุดที่ 3 สามารถทำนายการรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนได้มากกว่า ตัวทำนายชุดที่ 2 หรือ ชุดที่ 1 ในกลุ่มรวม อย่างน้อย 5.9% ซึ่งพบผลที่สนับสนุนสมมติฐานเช่นนี้ในกลุ่มรวม และอีก 3 กลุ่มย่อย คือ กลุ่มนักเรียนหญิง นักเรียนที่มีภูมิลำเนาอยู่

ต่างจังหวัด และนักเรียนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร

ผลการทำนายการรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล โดยใช้จิตลักษณะเดิม สถานการณ์ และจิตลักษณะตามสถานการณ์ เป็นตัวทำนาย

เมื่อนำคะแนนการรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล มาทำการวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณ แบบรวม (Enter) และแบบขั้น (Stepwise) โดยมีตัวทำนายชุดที่ 3 คือ รวมชุดตัวทำนายที่ 1 และชุดตัวทำนายที่ 2 รวมเป็นตัวทำนายทั้งสิ้น 12 ตัวแปร ผลการวิเคราะห์ในกลุ่มรวม (ตาราง 4) พบว่า สามารถทำนายการรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล 30.4% โดยมีลำดับตัวทำนายที่สำคัญเรียงจากมากไปน้อย คือ ทักษะคิดที่ดีต่อบิดา การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง การมีภูมิคุ้มกันภายในตน ประสบการณ์ทางสังคม ทักษะคิดที่ดีต่อมารดา และความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดา ซึ่งมีค่าเบต้าตามลำดับ คือ .25, .16, .15, .12, .11, และ .10 และพบว่าพิสัยเปอร์เซ็นต์ทำนายของกลุ่มย่อย มีค่าตั้งแต่ 24.0% ถึง 42.7% และตัวทำนายชุดที่ 2 ได้แก่ จิตลักษณะตามสถานการณ์ 3 ตัวแปร โดยพบว่า สามารถทำนายการรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลได้ 24.7% โดยมีลำดับตัวทำนายที่สำคัญเรียงจากมากไปน้อย คือ ทักษะคิดที่ดีต่อบิดา การมีภูมิคุ้มกันภายในตน

และทักษะคิดที่ดีต่อมารดา ซึ่งมีค่าเบต้าตามลำดับ คือ .27, .23, และ .16 และพบว่าพิสัยเปอร์เซ็นต์ทำนายของกลุ่มย่อย มีค่าตั้งแต่ 17.4% ถึง 33.5% นอกจากนี้ตัวทำนายชุดที่ 1 ได้แก่ จิตลักษณะเดิม ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกของครอบครัว 9 ตัวแปร โดยพบว่า สามารถทำนายการรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลได้ 20.0% โดย

ตาราง 3 ผลการทำนายการรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสันนิบาต โดยใช้กลุ่มตัวแปรจิตลักษณะเดิม สถานการณ์ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกของครอบครัว และจิตลักษณะตามสถานการณ์เป็นตัวทำนาย

กลุ่ม	จำนวน	ชุด 1 จิตลักษณะ ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกของครอบครัว (1-9)			ชุด 2 จิตลักษณะตามสถานการณ์ (10-12)			ชุด 3 จิตลักษณะ ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกของครอบครัว และจิตลักษณะตามสถานการณ์ (1-12)			% ต่างต่าง
		% ทำนาย	ตัวทำนาย	ค่าเบต้า	% ทำนาย	ตัวทำนาย	ค่าเบต้า	% ทำนาย	ตัวทำนาย	ค่าเบต้า	
กลุ่มรวม	595	26.2%	6,2,8,3	.35, .18, .17, .10	31.1%	11,10, 12	.30, .28, .16	37.0%	10,6,11,8,12,2	.24, .18, .17, .15, .12, .10	5.9*
นักเรียนชาย	282	24.9%	6,8,2	.32, .21, .22	33.9%	10,11, 12	.30, .26, .20	38.6%	10,11,8,12,2	.30, .22, .17, .14, .14	4.7
นักเรียนหญิง	312	29.3%	6,2,8	.43, .21, .12	28.1%	11,10,12	.30, .30, .11	37.2%	6,10,3,12,11	.30, .21, .20, .14, .12	7.9*
ภูมิลำเนาต่างจังหวัด	311	24.1%	6,2,8	.30, .24, .20	24.5%	11,10	.30, .26	31.9%	10,2,8,6,11	.26, .20, .16, .12, .12	7.4*
ภูมิลำเนากรุงเทพมหานคร	383	30.8%	6,7,3,8	.41, .15, .12, .10	39.2%	11,10,12	.33, .30, .20	45.1%	6,11,10,12, 8	25, .22, .22, .20, .10	5.9*

หมายเหตุ : ค่าเบต้าทุกตัวมีนัยสำคัญที่ .05 และ * มีเปอร์เซ็นต์แตกต่างตั้งแต่ 5.0% ขึ้นไป

ตาราง 4 ผลการทำนายการรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล โดยใช้กลุ่มตัวแปรจิตลักษณะเดิม สถานการณ์ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกของครอบครัว และจิตลักษณะตามสถานการณ์เป็นตัวทำนาย

กลุ่ม	จำนวน	ชุด 1 จิตลักษณะ ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกของครอบครัว (1-9)			ชุด 2 จิตลักษณะตามสถานการณ์ (10-12)			ชุด 3 จิตลักษณะ ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกของครอบครัว และจิตลักษณะตามสถานการณ์ (1-12)			% ต่างต่าง
		% ทำนาย	ตัวทำนาย	ค่าเบต้า	% ทำนาย	ตัวทำนาย	ค่าเบต้า	% ทำนาย	ตัวทำนาย	ค่าเบต้า	
กลุ่มรวม	595	20.0%	2,8,4,5,3	.18, .17, .16, .16, .08	24.7%	10,12,11	.27, .23, .16	30.4%	10,8,12,2,11,4	.25, .16, .15, .12, .11, .10	5.7*
นักเรียนชาย	282	22.9%	6,4,3	.25, .24, .20	30.3%	10,12,11	.32, .26, .13	35.4%	10,12,2,8	.38, .25, .16, .12	5.1*
นักเรียนหญิง	312	20.1%	2,8,4	.30, .24, .12	17.4%	10,12,11	.21, .18, .17	26.6%	8,10,2,11	.27, .22, .20, .12	6.5*
ภูมิลำเนาต่างจังหวัด	311	15.1%	2,4,8	.22, .20, .13	18.9%	10,12,11	.26, .21, .12	24.0%	10,12,2,8,4	.26, .15, .13, .10, .11	5.1*
ภูมิลำเนากรุงเทพมหานคร	383	30.4%	2,8,6,4,5	.22, .21, .20, .16, .14	33.5%	10,12,11	.28, .25, .22	42.7%	10,8,11,12,2,9	.29, .23, .18, .16, .13, .10	9.2*

หมายเหตุ : ค่าเบต้าทุกตัวมีนัยสำคัญที่ .05 และ * มีเปอร์เซ็นต์แตกต่างตั้งแต่ 5.0% ขึ้นไป

ตัวทำนาย

1. สุขภาพจิต
2. ประสบการณ์ทางสังคม
3. การประเมินตนเอง
4. ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดา
5. ความสามารถในการเผชิญความขัดแย้งระหว่างบิดามารดา
6. ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดาและนักเรียน
7. ความขัดแย้งระหว่างงานและครอบครัวของบิดามารดา
8. การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว
9. การงานของบิดามารดา
10. ทัศนคติที่ดีต่อบิดา
11. ทัศนคติที่ดีต่อมารดา
12. การมีภูมิคุ้มกันภายใน

มีลำดับตัวทำนายที่สำคัญเรียงจากมากไปน้อย คือ ประสพการณ์ทางสังคม การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง การรับรู้ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดา ความสามารถในการเผชิญความขัดแย้งระหว่างบิดามารดา และการประเมินแก่นแห่งตน ซึ่งมีค่าเบต้าตามลำดับ คือ .18, .17, .16, .16 และ .08 และพบว่าพิสัยเปอร์เซ็นต์ทำนายของกลุ่มย่อย มีค่าตั้งแต่ 15.1% ถึง 30.4%

การวิเคราะห์ข้อมูลยังพบอีกว่า ตัวทำนายชุดที่ 3 สามารถทำนายการรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลได้มากกว่า ตัวทำนายชุดที่ 2 หรือ ชุดที่ 1 ในกลุ่มรวม อย่างน้อย 5% ซึ่งพบผลที่สนับสนุนสมมติฐานเช่นนี้ในกลุ่มรวม และทุกกลุ่มย่อย

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของการรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและแบบใช้เหตุผลที่มีเพศ ภูมิภาค และ ความใกล้ชิดมารดาที่แตกต่างกัน

ในส่วนนี้จะได้ทำการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทาง ดังตาราง 5 ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 5 ปรากฏว่าการรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนแปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระที่ละตัวเพียง

2 ตัวเท่านั้น คือ เพศ และภูมิภาค เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับของตัวแปรอิสระนี้พบว่า นักเรียนชาย เป็นผู้ที่รับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมากกว่านักเรียนหญิง (ค่าเฉลี่ย = 72.53 และ 71.12 คะแนน ตามลำดับ) และนักเรียนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในต่างจังหวัด เป็นผู้ที่รับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมากกว่านักเรียนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร (ค่าเฉลี่ย = 72.94 และ 70.72 คะแนน ตามลำดับ) ในขณะที่ผลการวิเคราะห์การรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลแปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระที่ละตัวเพียง 1 ตัวเท่านั้น คือ เพศ เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับของตัวแปรอิสระนี้พบว่า นักเรียนชาย (ค่าเฉลี่ย = 55.05 และ 53.71 คะแนน ตามลำดับ) เป็นผู้ที่รับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่านักเรียนหญิง

การสรุปและอภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนของการวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณพบว่า ตัวทำนายชุดรวมซึ่งประกอบด้วยตัวทำนายจากกลุ่มจิตลักษณะเดิม และกลุ่มปัจจัยภายในของครอบครัว และกลุ่มปัจจัย

ตาราง 5 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของ การรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและแบบใช้เหตุผลที่มีเพศ ภูมิภาค และความใกล้ชิดมารดาที่แตกต่างกัน

กลุ่ม	จำนวน (คน)	ค่าเอฟ							%
		เพศ	ภูมิภาค	ความใกล้ชิด	มารดา				
					ก x ข	ก x ค	ข x ค	ก x ข x ค	
(ก)	(ข)	(ค)					ทำนาย		
การรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน	595	3.85*	9.51**	1.76	<1	1.14	<1	<1	3.2%
การรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล	595	4.47*	2.44	2.73	<1	<1	<1	<1	1.9%

หมายเหตุ * p < 0.05 , ** p < 0.01 และ *** p < .001

ภายนอกของครอบครัว ร่วมกับตัวทำนายนกลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์ รวม 12 ตัวแปร สามารถทำนาย 1) การรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน ในกลุ่มรวมได้ 37.0% โดยมีลำดับตัวทำนายที่สำคัญเรียงจากมากไปน้อย คือ ทศนคติที่ดีต่อบิดา ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนและบิดามารดา ทศนคติที่ดีต่อมารดา การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง การมีภูมิคุ้มกันภายในตน และประสบการณ์ทางสังคม และทำนายได้สูงสุดในกลุ่มนักเรียนที่บิดามีรายได้สูง ได้ 47.7% และ 2) การรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล ในกลุ่มรวมได้ 30.4% โดยมีลำดับตัวทำนายที่สำคัญเรียงจากมากไปน้อย คือ ทศนคติที่ดีต่อบิดา การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง การมีภูมิคุ้มกันภายในตน ประสบการณ์ทางสังคม ทศนคติที่ดีต่อมารดา และความสัมพันธระหว่างบิดามารดา

จากผลที่พบข้างต้นทำให้ทราบว่า ทศนคติที่ดีต่อบิดา ทศนคติที่ดีต่อมารดา ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนและบิดามารดา การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง การมีภูมิคุ้มกันภายในตน ประสบการณ์ทางสังคม และความสัมพันธระหว่างบิดามารดา ล้วนมีความสำคัญต่อการรับรู้การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผลอยู่มาก ผลจากการศึกษาที่ผ่านมายังพบว่า การรับรู้ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนและบิดามารดา การมีทศนคติที่ดีต่อบิดามารดา มีความเกี่ยวข้องกับการรับรู้ที่เหมาะสมและมีผลพฤติกรรมเช่นกัน ดังผลการศึกษาของงามตา วนิทานนท์ และคณะ (2545 : 341, 344) ทำการวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ดัชนีเชิงเหตุและผลในการวิเคราะห์คุณภาพชีวิตสมรสของครอบครัวไทย ในส่วนที่เป็นวิเคราะห์ดัชนีเชิงผลของคุณภาพชีวิตสมรสในครอบครัวไทย ใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นเยาวชนจำนวน

1,089 คน และบิดามารดาของเยาวชนเหล่านี้อีก 1,152 คน รวมเป็นผู้ถูกศึกษา 2,241 คน พบว่าเยาวชนที่รายงานว่าตนมีความสัมพันธ์กับบิดามารดามากจะมีพฤติกรรมการคบเพื่อนที่เหมาะสมมาก

ในส่วนของผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทาง พบว่านักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เป็นกลุ่มเสี่ยงในการรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อย คือ กลุ่มนักเรียนหญิง กลุ่มนักเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร ขณะที่กลุ่มเสี่ยงในการรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย คือ กลุ่มนักเรียนหญิงเช่นเดียวกัน นอกจากนี้ในงานวิจัยยังได้พบปัจจัยปกป้องที่สำคัญของนักเรียนหญิงที่เป็นกลุ่มเสี่ยงเหล่านี้ ได้แก่ ทศนคติที่ดีต่อบิดาและมารดา การรับรู้ความสัมพันธ์อันดีระหว่างบิดามารดาและนักเรียน การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง และการมีภูมิคุ้มกันภายในตน ซึ่งสามารถนำข้อค้นพบดังกล่าวใช้เป็นพื้นฐานในการสร้างชุดฝึกอบรม เพื่อพัฒนาให้กลุ่มเยาวชนให้มีจิตลักษณะที่พึงประสงค์ต่อการรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูที่ดีต่อไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยและพัฒนาเชิงวิชาการ

จากผลการวิจัย ทำให้ได้ข้อเสนอแนะเพื่อต่อยอดงานวิจัยไปสู่การศึกษาการรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูในรูปแบบอื่น ๆ หรือในกลุ่มตัวอย่างอื่นที่เป็นกลุ่มเสี่ยง เช่น กลุ่มนักเรียนหญิง กลุ่มนักเรียนที่มีภูมิลาเนาในเขตกรุงเทพมหานคร โดยอาจมีการเพิ่มเติมตัวแปรอื่นในงานวิจัยขั้นต่อ ๆ ไป เช่น การเห็นแบบอย่างการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาจากสื่อ กระบวนการขัดเกลาจากโรงเรียน การนับถือพุทธศาสนา เอกลักษณะทางจริยธรรม เป็นต้น เพื่อให้ผลการวิจัยปัจจัยเชิงเหตุของการรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูนั้นมีความเด่นชัดมากขึ้น นอกจากนี้ยัง

สามารถเสริมผลการศึกษาที่ได้จากการวิจัยด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้สามารถตอบคำถามการวิจัยให้มีความครอบคลุมและละเอียดมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะช่วยให้มีความชัดเจนในส่วนของการยืนยันและการสรุปผลการวิจัยได้เป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

กมลวรรณ คารมปราชญ์ คล้ายแก้ว. (2557).

บทบาทของครอบครัวในการปลูกฝังและพัฒนาความ เป็นพลเมืองดีตามระบอบประชาธิปไตยให้กับเด็กและเยาวชน.

วารสารพฤติกรรมศาสตร์, 20(1), 1-18.

กมลวรรณ สุวรรณโชติ. (2548). *ปัจจัยเชิงเหตุแบบ*

บูรณาการของบ้าน สถานศึกษา และจิตลักษณะที่ เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเป็นกัลยาณมิตรของนักศึกษาปริญญาตรี. ภาคนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

คณะอนุกรรมการเฉพาะกิจเรื่องการอบรมเลี้ยงดูและ

อบรม. (2526). ประมวลผลงานวิจัยในประเทศไทย: การอบรมเลี้ยงดูเด็กไทย.

กรุงเทพฯ: โครงการพัฒนาสังคมศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.

คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง

สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2548). เศรษฐกิจ

พอเพียงคืออะไร. กรุงเทพฯ: (พิมพ์ครั้งที่ 2). กลุ่มงานเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงาน

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจพอเพียง.

คมนา วัชรานินท์. (2546). *ปัจจัยเชิงเหตุและผลที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมอาสาสมัครพัฒนาของนักศึกษามหาวิทยาลัย. ภาคนิพนธ์*

คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบัน

บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

งามตา วนิทานนท์. (2536). *ลักษณะทางพุทธ*

ศาสนาและพฤติกรรมศาสตร์ของบิดา

มารดาที่ เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงดูบุตร.

รายงานการวิจัยฉบับที่ 50 สถาบันวิจัย

พฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทร

วิโรฒ ประสานมิตร.

งามตา วนิทานนท์ และคณะ. (2545). *การ*

วิเคราะห์ดัชนีเชิงเหตุและผลของคุณภาพ

ชีวิตสมรส ใน ครอบครัวไทย. รายงานการ

วิจัย. ทุนอุดหนุนการวิจัย. โครงการวิจัย

แม่บท : การวิจัยและพัฒนาระบบ

พฤติกรรมไทย. สำนักงานคณะกรรมการ

วิจัยแห่งชาติ.

จิตติพร ไวโรจน์วิทยาการ. (2551). *ปัจจัยเชิงเหตุ*

และผลของพฤติกรรมตามหลักเศรษฐกิจ

พอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นใน

โรงเรียนที่ประยุกต์หลักเศรษฐกิจพอเพียง.

ภาคนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต คณะพัฒนา

สังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิต

พัฒนบริหารศาสตร์.

ดวงเดือน พันธมนาวิน และคณะ. (2536). *ลักษณะ*

ทางจิตและพฤติกรรมของนักเรียนวัยรุ่นที่

อยู่ในสภาวะเสี่ยงในครอบครัวและทาง

ป้องกัน. กรุงเทพฯ: สำนักงานส่งเสริมและ

ประสาน งานเยาวชนแห่งชาติ.

- ดวงเดือน พันธมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจฉินึก. (2520). *จริยธรรมของเยาวชนไทย*. รายงานการ วิจัยฉบับที่ 32. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ดวงเดือน พันธมนาวิน อรพินทร์ ชูชม และงามตา วนินทานนท์. (2528). *ปัจจัยทางจิตวิทยานิเวศที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูของมารดาไทย*. รายงานการวิจัยฉบับที่ 32. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ดวงเดือน พันธมนาวิน. (2539). *ทฤษฎีต้นไม้*. *จริยธรรม: การวิจัยและการพัฒนาบุคคล*. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ดวงเดือน พันธมนาวิน. (2546). *การพัฒนาคนเพื่อพัฒนาชาติ: งานวิจัยและพัฒนาระบบพฤติกรรมไทย*. เอกสารประกอบการประชุมทางวิชาการ เรื่อง ซิมโปเซียมงานวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ ด้านระบบพฤติกรรมไทย. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ 20-21 สิงหาคม 2546 ณ โรงแรมมิราเคิลแกรนด์คอนเวนชั่น กรุงเทพมหานคร.
- ดวงเดือน พันธมนาวิน. (2556). *ปัจจัยเชิงเหตุและผลของพฤติกรรมเสี่ยงอย่างมีสติของนักเรียนระดับ มัธยมศึกษา*. รายงานการวิจัย. *ทุนอุดหนุนการวิจัย. โครงการวิจัยแม่บท : การวิจัยและพัฒนาระบบพฤติกรรมไทย*. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- ดุขุฎี โยเหลา. (2535). *การสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กในประเทศไทยโดย ใช้การวิเคราะห์เมตา*. รายงานวิจัยฉบับที่ 47. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์.
- ตรงกมล สนามเขต. (2558). *จิตลักษณะปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกของครอบครัวที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น*. วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ธวัชชัย ศรีพรงาม. (2547). *ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการทำงานอย่างปลอดภัยของพนักงานโรงงานอุตสาหกรรม สิ่งทอและปั่นด้าย*. ภาคนิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- นิศากร สนามเขต. (2550). *การมีภูมิคุ้มกันภายในและภายนอกที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการคบเพื่อนอย่างเหมาะสมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย*. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ประชิต สุขอนันต์. (2545). *ปัจจัยส่วนบุคคลและสถานการณ์ที่มีความสัมพันธ์กับความสุขและการคิดฆ่าตัวตายในนักเรียนมัธยมศึกษา*. ภาคนิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต.
- ผ่องพรรณ ทวีสมบุญ. (2537). *การศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการพัฒนาสังคมของพระสงฆ์ในชุมชนที่รัฐให้การพัฒนาต่างกัน*. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

- พรมนต์ โอบอ้อม. (2547). *ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้การอบรมปลูกฝังอย่างเหมาะสมจากบิดามารดาของนักเรียนวัยรุ่นตอนต้น*. ภาคนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- พรรณราย พิทักษ์เจริญ. (2543). *จิตลักษณะและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมสุขภาพกายและจิตของข้าราชการสูงอายุ*. ภาคนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- พระมหาใจ สวนไผ่. (2547). *ปัจจัยเชิงเหตุแบบบูรณาการของบ้าน วัด โรงเรียน และจิตลักษณะที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางพุทธศาสนาของสามเณรผู้เรียนบาลี*. ภาคนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- พระมหาไชยา กาละปักษ์. (2549). *ปัจจัยเชิงเหตุแบบบูรณาการของบ้าน สถานศึกษา สื่อ และจิตลักษณะที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมสุขภาพบุรุษของนักเรียน*. ภาคนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- พิชัย มณีรักษ์. (2547). *การได้รับการฝึกอบรมทางพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเบี่ยงเบนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น*. ภาคนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- เพ็ญแข ประจันปัจจนิก. (2536). *รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูกับความสามารถในการแก้ปัญหา* รายงานวิจัยฉบับที่ 46 . กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ลินดา สุวรรณดี. 2543. *ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการลดปริมาณขยะของนักเรียนในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการรุ่งอรุณ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- วรวรรณ อัสวกุล และคณะ. (2546). *ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของมารดาในการดูแลทันตสุขภาพแก่บุตรก่อนวัยเรียน*. รายงานการวิจัย. ทุนอุดหนุนการวิจัย. โครงการวิจัยแม่บท: การวิจัยและพัฒนาระบบพฤติกรรมไทย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- สุภาสินี นุ่มเนียม. (2546). *ปัจจัยทางสภาพแวดล้อมและจิตลักษณะ ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมรับผิดชอบต่อหน้าที่ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น*. ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม. คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- อัจฉรา วงศ์พัฒนามงคล. (2533). *ตัวแปรทางพฤติกรรมศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อใน ระดับ บัณฑิตศึกษา*. ปริญญาโท พันธ์ วท.ม. (พฤติกรรมศาสตร์) สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์.

- อัจฉรา สุขารมณ อรพินทร์ ชูชม และทัศนาศ ทอง
ภักดี. (2538). *การศึกษาความสัมพันธ์
ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูความคิด
สร้างสรรค์ และพฤติกรรมกล้าแสดงออก.*
รายงานวิจัยฉบับที่ 49. กรุงเทพฯ:
สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.
- Ajzen, I. & Fishbein, M. 1980. *Understanding
attitude and Predicting Social
Behavior.* New Jersey: Prentice-Hall,
Inc.
- Judge TA, Locke EA, Durham CC. (1997). The
dispositional causes of job
satisfaction: A core evaluations
approach. *Research in
Organizational Behavior*, 19, 151-188.
- Johnson, Creek & Smither, R. D. 1983. อ้างถึง
ใน ดุจเดือน พันธมนาวิน. 2547. *ปัจจัย
ทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม
สนับสนุนทางสังคมของหัวหน้าสถาน
อนามัยตำบล.* กรุงเทพมหานคร: สถาบัน
บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- Magnusson, D., & Endler, N. S., (1977).
*Interactional psychology and
personality.* New York, NY: John
Wiley & Sons.
- Mahan S. & Matson, L.J. (2011). *Convergent
and discriminant validity of the
Autism Spectrum Disorder-Problem
Behavior for Children (ASD-PBC)
against the Behavioral Assessment
System for Children, Second Edition
(BASC-2).* *Research in Autism
Spectrum Disorder*, 5:222-229.
- Merydith, P.S. (2011). Temporal Stability and
Convergent Validity of the Behavior
Assessment System for Children.
Journal of School Psychology. 39:
253-265.
- Reininger, B. M., Pérez, A., Aguirre Flores, M.I.,
Chen, Z., & Rahbar, M.H. (2012).
Perceptions of social support,
empowerment and youth risk
behaviors. *Journal of Primary
Prevention*, 33(1), 33-46.

